

domsforhandling også gælder i tilfælde, hvor den tiltalte har givet afkald på retten til at være til stede og forsvarer sig selv, men har samtidig tilføjet, at et sådant afkald, hvis det skal tillægges betydning i forhold til konventionen, skal godtgøres på tilstrækkelig utvetydig måde og være knyttet til retssikkerhedsgarantier, der står i passende forhold til afkaldets betydning (se Poitrimol mod Frankrig, dom af 23.11.93, § 31, og Pfeiffer og Plankl mod Østrig, dom af 25.02.92, § 37). Domstolen har undladt at tage stilling til, om en tiltalt, der undviger, derved fortaber retten til at være til stede (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 28).

Gennemførelse af en straffesag uden den tiltaltes tilstedeværelse forudsætter, for at være forenelig med konventionen, at myndighederne har gjort sig rimelige anstrengelser for at gøre den tiltalte bekendt med, at der er indledt en straffesag mod tiltalte. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at myndighederne forsøger at forkynde tilsigelser m.m. for den tiltalte på dennes officielle adresse, hvis myndighederne er bekendt med, at den tiltalte ikke længere opholder sig på adressen (se Colozza mod Italien, dom af 12.02.85, § 28, T. mod Italien, dom af 12.10.92, F.C.B. mod Italien, dom af 28.08.91, Brozicek mod Italien, dom af 19.12.89, § 45).

Efter praksis tillægges det stor betydning, at en tiltalt er til stede under en domsforhandling, da tiltalte har krav på en mundtlig forhandling, og på grund af behovet for at vurdere pålideligheden af tiltaltes eventuelle forklaring og sammenholde den med vidners og eventuelt forurettedes forklaring (se f.eks. Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 33). Medlemsstaterne kan derfor i deres retssystemer indføre ordninger, der skal modvirke ubegrundede udeblivelser (se Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 33). En tiltalt, der udebliver fra et retsmøde til trods for, at vedkommende lovligt er blevet tilstilt, har imidlertid ret til at lade sig repræsentere af en forsvarer, og dette gælder, uanset om tiltalte vælger at udeblive uden rimelig grund (se Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 33). Det vil derfor udgøre en uforholdsmæssig sanktion i strid med konventionen, hvis en tiltalt, der udebliver uden rimelig grund, afskæres fra muligheden for at lade sig repræsentere af en forsvarer (se Van Pelt mod Frankrig, dom af 23.05.00, §§ 65-70, Van Geyseghem mod Belgien, dom af 21.01.99, § 34, Lala mod Holland, dom af 22.09.94, Pelladoah mod Holland, dom af 22.09.94, Poitrimol mod Frankrig, dom af 23.11.93).

Efter Justitsministeriets opfattelse er den foreslåede ordning forenelig med artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det er således en forudsætning for at gennemføre en domsforhandling og afsige dom i tiltaltes fravær i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 847, stk. 3, nr. 4, at der foreligger en lovligt forkyndt indkaldelse, jf. herom ovenfor pkt. 3.3.5. Det vil ikke længere være et krav, at der er sket personlig forkyndelse, men der vil skulle foreligge en lovligt forkyndt indkaldelse. Den lovligt forkyndte indkaldelse vil endvidere skulle indeholde oplysninger om de mulige retsvirkninger af en udeblivelse. På dette punkt vurderes den foreslåede ordning at være forenelig med punkt 1 og 2 i resolution 75(11) og med den ovenfor omtalte praksis.

Også efter den foreslåede ordning har en tiltalt, der udebliver, mulighed for at være repræsenteret af en forsvarer, og der gælder fortsat krav om obligatorisk forsvarerbeskikkelse, ligesom der vil skulle gennemføres en domsforhandling med sædvanlig bevisførelse. På dette punkt vurderes den foreslåede ordning at være forenelig med punkt 5 i resolution 75(11) og den ovenfor omtalte praksis.

Den foreslåede ordning, hvorefter domsforhandling kan fremmes til dom i tiltaltes fravær, medmindre retten anser tiltaltes tilstedeværelse for »nødvendig«, er endvidere i overensstemmelse med punkt 3 i resolution 75(11).

En ordning, hvorefter en tiltalt, der dømmes som udebleven, har en ubetinget ret til genoptagelse, er efter Justitsministeriets opfattelse næppe påkrævet som følge af konventionen, men vil utvivlsomt opfylde de krav, der følger af punkt 9 i resolution 75(11) og den ovenfor omtalte praksis.

Sammenfattende er det derfor Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede ordning ikke er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

4. Adhæsiionsproces

4.1. Forslaget fra Advokatrådet, Den Danske Dommerforening og Rigsadvokaten

Advokatrådet, Rigsadvokaten og Dommerforeningen har drøftet de gældende regler om afgørelse af civilretlige erstatningskrav i forbindelse med straffesager (såkaldt adhæsiionsproces). De vurderer, at der er behov for at ændre de eksisterende regler med henblik på at give de erstatningssøgende en mere fleksibel adgang til at forfølge deres krav under straffesagen.

Efter de gældende regler i retsplejelovens kapitel 89 har domstolene mulighed for under en straffesag at dømme en tiltalt til at betale erstatning til en forurettet. Dette forudsætter, at der nedlægges påstand herom. Hvis behandlingen af et civilretligt erstatningskrav